

2

Yleiset ennakoäänestyspaikat Helsingissä vuoden 2021 kuntavaaleissa

HEL 2020-012437 T 00 00 01

Esitysehdotus

Keskusvaalilautakunta esittää kaupunginhallitukselle vuoden 2021 kuntavaalien yleisten ennakoäänestyspaikkojen aukioloaikojen laajentamista ja Kauppakeskus Kampin ennakoäänestyspaikan muuttamista liitteen 1 mukaisesti.

Keskusvaalilautakunta esittää lisäksi kaupunginhallitukselle yleisten ennakoäänestyspaikkojen lisäämistä seuraavilla ennakoäänestyspaikoilla: Kauppakeskus Malmin Nova ja Töölön kisahalli (liite 1).

Esittelijän perustelut

Keskusvaalilautakunta (20.11.2020) esitti kaupunginhallitukselle vuoden 2021 kuntavaalien yleisiä ennakoäänestyspaikkoja aukioloaikoihin. Kaupunginhallitus päätti (14.12.2020) määrätä esitetyt paikat yleisiksi ennakoäänestyspaikoiksi. Samalla kaupunginhallitus kehotti laajentamaan ennakoäänestyspaikkojen aukioloaikoja niin, että aukioloajat olisivat lähtökohtaisesti vaalilain rajoissa mahdollisimman laajat. Tämän lisäksi kaupunginhallitus kehotti lisäämään äänestyspaikkoja tarpeellisilla alueilla ulkotiloihin telta- tai konttiratkaisuilla.

Kaupunginhallituksen yleisiksi ennakoäänestyspaikoiksi määrittämien tahojen kanssa on sovittu ennakoäänestyspaikkojen aukioloaikojen pidentämisestä. Kaupunginkirjastojen kanssa on sovittu mahdollisimman pitkistä aukioloajoista huomioon ottaen kirjastojen aukioloajat ja käytännön järjestelyt. Kaupunginkirjastoissa sijaitsevat ennakoäänestyspaikat aukeavat arkisin kello 8 tai 9 ja sulkeutuvat arkisin kello 20 sekä viikonloppuna aukeavat kello 10 ja sulkeutuvat kello 16 (paitsi Keskustakirjasto Oodi kello 18). Kauppakeskuksien kanssa on myös sovittu aukioloaikojen pidentämisestä. Aukioloajoissa on huomioitu kunkin paikan toimintakuntoon saamiseen ja rakentamiseen kuluva aika. Pidennetyt aukioloajat ilmenevät liitteestä 1.

Kauppakeskus Kampista saadaan ennakoäänestyspaikseen paremmin soveltuva tila kauppakeskuksen ensimmäisestä kerroksesta aikaisemmin päätetyn kolmannen kerroksen tilan sijasta (liite 1).

Ennakoäänestyspaikat on sijoitettu aluekeskuksiin, joihin ihmiset pääsevät helposti ja joissa he muutenkin liikkuvat. Vaalipäivän äänestyspaikat taas sijaitsevat tiheästi ympäri kaupunkia kussakin kaupungino-

sassaan. Ennakkoäänestys kestää viikon. Erotuksena vaalipäivän äänestyskseen äänestää voi missä tahansa ennakkoäänestyspaikassa, kun taas vaalipäivänä on äänestettävä oman äänestysalueen äänestyspaikassa.

Oikeusministeriön ohjeiden mukaan yleiset ennakkoäänestyspaikat tulee sijoittaa sellaisiin paikkoihin, joihin äänestäjien on helppo tulla ja joihin he vaivattomasti osaavat. Ohjeistuksen mukaan ennakkoäänestyspaikkojen tulee olla sellaisissa paikoissa, missä äänestäjät muutoinkin liikkuvat. Aikaisemman kokemuksen mukaan kirjastot ja kauppakeskukset ovat toimineet hyvin yleisinä ennakkoäänestyspaikkoina ja kyseisistä paikoista on saatu myönteistä palautetta.

Yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja pyritään perustamaan paikkoihin, joissa äänestäjät liikkuvat ja jotka täyttävät äänestämiseen asetettavat vaatimukset. Olosuhteiden tulee tukea toisaalta äänestämisen helpoutta ja toisaalta varmistaa äänestyksen sujuminen turvallisesti ja varmasti. Toimintavarmuus vaaleissa on ensiarvoisen tärkeää. Ennakkoäänestyksen onnistuminen edellyttää tietotekniikan varmaa toimintaa, jotta ennakkoon äänestämässä käyvien äänenkäyttö saadaan kirjattua vaalitietojärjestelmään ja ennakkoäänestysasiakirjat asianmukaisesti tulostettua ja täytettyä.

Helsingin keskustan alueella on tiheämpi ennakkoäänestyspaikkaverkosto kuin muualla kaupungissa ja lyhyemmät matkat alueen ennakkoäänestyspaikoille kuin muualla. Etelä-Helsingissä on läheisten keskustan ennakkoäänestyspaikkojen (kaupungintalo, Kauppakeskus Citycenter, Kauppakeskus Kamppi, Keskustakirjasto Oodi) lisäksi Ruoholahden kauppakeskuksen ennakkoäänestyspaikka.

Oikeusministeriö korostaa ohjeissaan koronapandemian aikana, että ennakkoäänestyspaikkoja tulisi perustaa riittävä määrä ja eri puolille kuntaa, jotta äänestäjät jakaantuisivat mahdollisimman tasaisesti eri paikkojen kesken, jolloin suuria ruuhkia ei syntyisi. Oikeusministeriö ohjeistaa myös, että koronavirustilanteessa ennakkoäänestyspaikka on mahdollista sijoittaa myös ilmoitetun osoitteen ulkotilaan (esimerkiksi teltaan äänestyspaikan pihalle). Ohjeistuksessa todetaan kuitenkin, että edellytyksenä ulkotilaan sijoitettavalle ennakkoäänestyspaikalle on kaikkien vaalilain vaatimusten täyttyminen. Äänestysliput tai muutkaan asiakirjat eivät saa kastua. Äänioikeusrekisterin toiminta tulee olla turvattu.

On selvitetty mahdollisuutta perustaa ennakkoäänestyspaikka ulkotiloihin telta- ja/tai konttiratkaisulla. Haasteena koronaturvalliselle ratkaisulle on löytää kaikille äänestäjäryhmille täysin esteetön ratkaisu, joka on kuitenkin samalla kestävä ja turvallinen huomioon ottaen mahdolli-

12.1.2021

set hankalat sääolosuhteet sekä vaalirauhan ja vaalisalaisuuden turvaaminen. Äänestyksessä käytettävä vaalitietojärjestelmä edellyttää toimintavarmaa tietoliikenneyhteyttä ja sähkönsyöttöä. Ennakkoäänestys edellyttää vaaliasiakirjojen tulostamista jokaisen äänestäjän kohdalla. Tulostamisen on oltava toimintavarmaa kaikissa lämpötila- ja kosteusolosuhteissa. Telttaratkaisuilla on myös vaikea taata vaaliasiakirjojen ja vaalikoppien ja -urnien turvallinen ja asiallinen säilyttäminen äänestystilassa äänestyksen aikana. Em. kalusto ja asiakirjat täytyy saada suojattua kunnolla kosteudelta ja tuulelta. Jos teltta rakennetaan hyvin suojatuksi sääolosuhteilta, on sen turvallisuus koronan tarttuvuuden näkökulmasta taas kyseenalaista.

Konttiratkaisussa ongelmina ovat taata turvallisuus koronatartuntariskin suhteen etenkin vaalivirkailijoiden kannalta sekä löytää ratkaisu, joka on täysin esteetön myös liikuntarajoitteisille äänestäjille. Konttiratkaisussa haasteena on myös tila. Äänestyspaikan tulee olla riittävän suuri, jotta äänestyskopit, jonot ja virkailijoiden työpisteet päätteineen ja tulostimineen voidaan sijoittaa turvavälit ja vaalisalaisuus huomioiden riittävän etäälle toisistaan. Vaalilain mukaan ennakkoäänestystilassa tulee olla riittävästi tilaa myös niitä äänestäjiä varten, jotka odottavat vuoroaan päästäkseen äänestämään. Konttiratkaisussa odottaminen tapahtuisi ulkotilassa. Myös teltassa jono olisi ohjattava ulos, jotta turvaetäisyydet säilyvät. Tämä voi tuoda lisähaasteita, etenkin iäkkäämmille ja liikuntarajoitteisille äänestäjille. Äänestyspaikat ovat pääsääntöisesti kouluissa ja päiväkodeissa, joiden pihalle teltta- ja/tai konttiratkaisua ei voi sijoittaa. Käytettävissä olevat it-resurssit ovat rajalliset ja niiden riittävyys haastavaan teltta- ja/tai konttiratkaisuun ovat kyseenalaiset. Ennakkoäänestysvirkailijoiden ja muun henkilöstön (it, it-tuki, vartiointi ym.) sosiaali- ja wc-tilojen järjestäminen on haasteellista.

Teltta- ja konttiratkaisun haasteiden vuoksi on etsitty myös mahdollisimman koronaturvallista ennakkoäänestyspaikkaa sisätiloista, joissa voidaan turvata tietotekniikan tarpeet, mahdollistaa äänestyksen sujuvuus ja myös äänestäjien sekä vaalivirkailijoiden turvallisuus. Tilan on oltava suuri, jotta turvavälit voidaan varmistaa ja äänestäminen suoritetaan erityisoloissa. On kartoitettu mahdollisia tiloja Helsingin alueelta. Kaupunkiympäristön tilapalvelut on selvittänyt ennakkoäänestyspaikaksi soveltuvia suurempia tiloja, kuten Liikuntamyly ja Jätkäsaaren L3 makasiini. Tilat on kuitenkin varattu sosiaali- ja terveystoimialalle koronarokotuksia varten. Muita tiloja ei ole aikataulun ja joulun ajan vuoksi löytynyt. Ennakkoäänestyskseen soveltuva suurempi tila löytyy kuitenkin Töölön kisahallista. Tämän perusteella esitetään kaupunginhallituksen jo aikaisemmin määräämien ennakkoäänestyspaikkojen lisäksi perustettavaksi ennakkoäänestyspaikka Kisahallin katutasolla sijaitsevaan tilaan. Tila on esteetön ja saavutettavissa hyvin eri liikennevälineillä. Tila on myös riittävän suuri, jotta äänestys saadaan järjestettyä vaalilain

vaatimusten mukaisesti ja koronapandemian edellyttämät erityisjärjestelyt huomioiden.

Kartoitettaessa mahdollisuuksia lisätä ennakkoäänestyspaikkoja ilmeni mahdollisuus perustaa yleinen ennakkoäänestyspaikka Kauppakeskus Malmin Novaan. Malmin Nova sijaitsee äänestäjien kannalta keskeisellä paikalla ja siellä on edellisissä vaaleissa toiminut ennakkoäänestyspiste, joten äänestäjät löytävät sen helposti. Esitetään, että perustetaan uusi ennakkoäänestyspaikka kaupunginhallituksen jo aikaisemmin määrittämien yleisten ennakkoäänestyspaikkojen lisäksi Kauppakeskus Malmin Novaan.

Esittelijä

keskusvaalilautakunnan sihteeri
Veera Reuna

Lisätiedot

Veera Reuna, keskusvaalilautakunnan sihteeri, puhelin: 310 20001
veera.reuna(a)hel.fi
Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Yleiset ennakkoäänestyspaikat kuntavaalit 2021

Oheismateriaali

1 Kartta ennakkoäänestyspaikat kunta 2021 12012021

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, keskusvaalilautakunta